

Høringssvar Lærekraftig utvikling

Markussen-utvalget har kommet med 24 tiltak som er nå sendt ut på høring. Her er merknadene fra Norske Fag- og Friskolers Landsforbund (NFFL).

1. Utvidet rett til videregående opplæring

NFFL støtter forslaget. Tiltaket kommer rekruttering til for eksempel tradisjonshåndverksfag til gode. En del søkere til disse utdanningene er voksne. Mange skal gjennom en realkompetansevurdering etter å ha fullført og bestått videregående opplæring tidligere i livet. Dette er både dyrt og uhensiktsmessig. Man bør kunne endre på sine utdanningsvalg i livet, ha mer fleksible utdanningssystem, slik at man kan kunne fylle på egen utdanning med et nytt fagbrev for eksempel, for å få en større bredde i egen fagkunnskap.

2. Tillegsslån i Lånekassen

NFFL støtter forslaget, og bemerker at alder på tiltaket bør senkes. Begrunnelsen fra utvalget om at personer over 30 år har flere økonomiske forpliktelser enn yngre aldersgrupper er ikke tilstrekkelig. Det finnes mange under 30 år som har etablert seg og inngått flere økonomiske forpliktelser. NFFL foreslår derfor å senke aldersgrensen til 25 år.

3. Prøveordning med tilskudd til studieavgift og livsopphold under utdanning og opplæring

NFFL støtter forslaget.

4. Dagpengemottakere med utdatert fagbrev som trenger ny videregående opplæring

NFFL støtter forslaget. Mottakere av dagpenger bør komme til en vurdering av sine kompetansebehov så snart som mulig og legge opp til en gjennomføringsplan. Det regnes å ta en del av den foreslåtte ventetiden på 3 måneder. Tiltaket skal ikke være en billett til billig utdanning, men snarere et hjelpemiddel i tider med økonomisk nedgang i samfunnet.

7. Fjerne 30-poengregelen i fagskolene

NFFL støtter forslaget. Fagskolene er kortere yrkesrettede utdanninger, som har tett kontakt med næringslivet. Det medfører at skolen kan utvikle kortere emner som er tilpasset næringslivets behov for kompetanse. Studenter som kan ta korte emner, mens man samtidig er i arbeid, har et stort utbytte av dette. Da bør tilgang til offentlig tilskudd ikke være til hinder for en arbeidstakers utvikling.

9. Resultatbasert tilskudd til fagskolene bør gis til de enkelte fagskolene i stedet for til fylkeskommunene

NFFL støtter dette forslaget

Det resultatbaserte tilskuddet skal tilfalle de enkelte fagskolene. For de private fagskolene gjelder at både grunntilskuddet og det resultatbaserte tilskuddet kan bli utsatt for endringer i budsjettprioriteringer fra fylkeskommunene, noe NFFL har påpekt ved forskjellige anledninger. NFFL representerer 12 av de 14 ideelle private fagskoler som per 1.1.2021 ikke lenger har et øremerket tilskudd fra Kunnskapsdepartementet. Det blir fylkeskommunene som bevilger midler til

de private fagskolene med et nasjonalt nedslagsfelt. Fylkeskommunene har rollen som både skoleeier og forvalter. Dermed gis fylkeskommunene en mulighet til omdisponering av midler, og vanskelig gjøring av drift for private tilbydere.

Om departementet skal gi det resultatbaserte tilskuddet til fylkeskommunen, risikerer man at fylkeskommunen kan tilbakeholde midler som en privat fagskole har opparbeidet. Disse fagskolene får dermed en uforutsigbar økonomi.

14. Opptak til enkeltemner i høyere utdanning uten å ha dokumentert studiekompetanse
Utvalget foreslår at studenter uten dokumenterte kvalifikasjoner i større grad bør kunne delta i utdanning dersom det er ledige plasser, og dersom dette ikke er til særlig hinder for undervisningen. NLLF støtter forslaget. Tiltaket kan øke fleksibiliteten i utdanningssystemet, så flere kan få utvidet kunnskap.

24. Bedre system for realkompetansevurdering

Utvalget foreslår at det settes i gang et langsiktig arbeid for å etablere en enhetlig praksis for realkompetansevurderinger for opptak til studier, og avkortning av studieløp ved norske universiteter, høyskoler, fagskoler og videregående skoler. Utvalget foreslår at det i første omgang bevilges midler til et prosjekt som skal utrede hvilke typer felles digitale verktøy som kan utvikles for å støtte institusjonene i deres arbeid med realkompetansevurderinger.

NFFL har lenge foreslått et system der fagmiljøet får ta en vurdering av søkerens fagspesifikke kompetanser og skikkethet, en såkalt fagkompetansevurdering. Dette gjelder spesielt praktiske og estetiske fag. For disse fagene er det ikke utslagsgivende om søkeren har fullført og bestått fellesfagene, eller - ved opptak til tradisjonshåndverk - har noen mangler, som gjør at man kan søke skolene på videregående nivå.

En fagkompetansevurdering tar seg av de praktiske og estetiske ferdigheter, kunnskap og kompetanse en søker har. Fagmiljøet kan ta en vurdering på om den ønskede utdanningsretningen er riktig for søkeren. Mange av de forskjellige studiene i praktisk estetiske fag tilbyr erfaringsbasert læring og bygger på denne måten å lære på.

I et samfunn der den teoretiske læremåten har høy status blir det på tide med en anerkjenning av verdien av erfaringsbasert læring.

Systemet for realkompetansevurdering bør derfor også innbefatte en kvalifisering av ferdigheter, kunnskap og kompetanse som er opparbeidet gjennom egenstudier og utprøving. Ifølge CeDeFop er Norge et av to land som ikke bruker sitt kvalifikasjonsrammeverk på denne måten. Det blir på tide med en gjennomgang av Norsk Kvalifikasjonsrammeverk og en endring i realkompetansevurderingssystemet.

Det er helt avgjørende at det etableres en enhetlig praksis for realkompetansevurdering, siden det er alt for store sprik i dagens praktisering rundt i fylkeskommunene opp mot videregående utdanning.

Vennlig hilsen,

Rieneke Schilperoort
styreleder
Norske Fag- og Friskolers Landsforbund